FEJÉR MEGYE HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEI

Jelmagyarázat

- Helyi jelentőségű természetvédelmi terület
- Nemzeti park
- Tájvédelmi körzet
- Államhatár; Megyehatár; Településhatár
- Vasúti fővonal; Mellékvonal
- Autópálya; Autóút; Csomópont
- Országos elsőrendű főút, országos másodrendű főút; Összekötő út
- Helyi jelentőségű főút; Utca
- Belterület, beépített terület; Lakott hely
- Vízfelület; Vízfolyás
- Erdő

0 5 10 15 20 25 kilométer

Térképadatok - ©GeoX Kft., 2013,
©ProVértes Természetvédelmi Közalapítvány, 2013,
©Vidékfejlesztési Minisztérium, 2013.

PRO VÉRTES
A Természet szolgálatában...

1. Líviai (Cikolai)-halastavak | H–I6
Adony | 1977 óta védett | 160,0629 hektár

A három tó partját változó szélességű nád és gyékény borítja. Az egyik tavon (Líviai 2-es) található két nádsziget, ahol gémek fészkelnek. A gátakon ezüstfa, bodza, szil, akác és néhány nyárfa található.

A terület közösségi jelentőségű költő madárfajoknak ad otthont, mint például a bölömbika, a bakcsó, a kis kócsag, a nagy kócsag, a vörös gém, a kanalasgém, a cigányréce, barna réthéja, kis vízicsibe és gólyatöcs.
A települést a vasútállomás felé kell elhagyni, majd az állomás mögött a kiépített úton haladni. Menjünk át a vasúton, majd a M6-os út hídja alatt. Kb. 200 m után a bitumenes utat földút váltja fel, amelyen a csatorna hídja előtt kell jobbra elfordulni és a gátra felérve már a védett területre érkeztünk.

2. Alcsútdobozi jóléti erdő (Rézhegy) | F–G3
Alcsútdoboz | 1995 óta védett | 8,8103 hektár

A területen egy erdei fenyves található, illetve a gyepfelület egy részét kaszálóként hasznosítják. A kaszáló érdekessége, hogy nagy kiterjedésű, összefüggő aprócsoportban (közönséges párlófű) található benne.

A Béke utcáról a Sport utcára kanyarodunk, majd az elágazásnál balra haladunk tovább a Sport utcán. A jobb kéz felől erdős domb a védett terület.

3. Alcsútdobozi Rézhegyi-fenyves | G3
Alcsútdoboz | 1995 óta védett | 5,3668 hektár

A terület tájképi értéke miatt nyilvánították védetté, az út bal oldalán erdei fenyves, jobb oldalon cserjés-akácos található. A területen járva láthatunk holló, zöld küllő, szürke légykapót, énekes rigót, erdei fülesbagolyt vagy akár résziklót és lábatlan gyíkot is.
A települést a Béke utcán, Etyek irányába hagyjuk el, majd a településtábla után jobbra kanyarodunk. Az út végén balra fordulunk, majd a hármas elágazásnál egyenesen haladunk tovább. A köves út két oldalán található cserjés a védett terület.

4. Alcsútdobozi-ágeres | F–G3
Alcsútdoboz | 1995 óta védett | 1,1902 hektár

A területen zárt égererdő található, bodzás aljnövényzettel. Az erdőben lévő vizes terület vaddisznók dagonyázó-helye. Az erdőben élő madarak számára is fontos itatóhely.

A Béke utcán, Etyek irányába hagyjuk el a települést. A település tábla után bal kéz felől erdőfolt az égeres.

5. Fehérvárcsurgói Gaja-szurdok | C4
Bodajk | 1954 óta védett | 143,0313 hektár

A Gaja-patak erodáló hatására keletkezett hasadék. Hol szűkebb, hol szélesebb völgytalppal, kiugró szirtekkel, sziklatormyokkal, barlangokkal kiemelkedő geológiai értéket képvisel. A terület, amely egy nagyobb kiterjedésű vadaskert részét képezi, ismeretterjesztő táblákkal, tanösvénnyel várja a látogatókat. A védett növények közül megtalálható itt a tavaszi hérics, a leánykökörcsin és a magyarszérfű, a ragadozó madarak közül pedig láthatunk darázsölyvet vagy karvalyt.
Délről a Fehérvárcsurgót Isztimérnél összekötő műútról a Gaja-patak hídja után jobbra fordulva a vadaskert parkolójától indulva érhető el a terület, illetve északról a Bodajk Balinka összekötőútról a Gaja-patak hídja előtt balra fordulva, a Varjú várhoz vezető úton közelíthető meg.

6. Orondi-legelő és környéke | D3–4
Csákberény | 1998 óta védett | 40,2046 hektár

Az Orondi-legelő a Vértes déli lábánál kiemelkedő dolomittörmeléken képződött sziklagyep. A legmagasabb pontja, a tengerszint felett 250 m, egy kis kiterjedésű szilikát kavicskúp, mely leginkább a Velencei-hegység nyílt szilikát szikla gyepjeihez hasonló. Az alacsonyabb fekvésű részein bokros és lösztölgyes terület a jellemző. Az egyre törmelékesebb és egyenetlenebb felszínű részekből alakult ki a jelenlegi 51 hektárnyi változatos és különleges ürgés gyepvegetáció, ahol megfigyelhető az árvalánhaj, az ezüstaszott, a sulyoktáska, a bunkós hagyma, a sárga kövirózsa, a magyar gurgolya, a bíboros kosbor, az agárkosbor, a leánykökörcsin, a tavaszi hérics, a vetővirág és az apró nőszirom is.

Csákberény felől az Ezerjó boráton haladva Csókakő felé, a két település közigazgatási határán balra fordulunk egy fasor mellett és kb. 500 méter után elérjük a terület északi határát. Személyautóval nehezen megközelíthető.

7. Csákvári Kastélypark | E3
Csákvár | 1993 óta védett | 88,0404 hektár

A parkot az Eszterházy család építtette egy angolpark mintájára. Telepítésekor figyelembe vették a terület sajátosságait, a dolomit hatást, a gyéren csordogáló patak vízben gazdagabb területeit. A park egyik kiemelkedő értéke a 150 éves 40 méter magas mamutfenyő, melynek környezetében vérbükk, terebélyes vasfa, török mogyoró és eziszthárs él. Kisebb erdőket alkot a vadgesztenye szillel, gyertyánnal, tiszafával, molyhos tölggyel és csertölggyel.

A hatalmas fák több évtizede sok állatfajnak biztosítanak előhelyet. A kastélyparkban láthatunk nagy tarkaharkályt, erdei szürkebegyet, örvös légykapót és a hantmadarat is.
A legegyszerűbben a Kossuth utcán Bicske felé a falu végét jelző táblánál balra fordulva egy fa kapun keresztül jutunk a parkba.

8. Baracsi úti arborétum | I7
Dunaújváros | 2004 óta védett | 1,5733 hektár

Az arborétumban sokféle, ismertető táblákkal ellátott fafaj (egzotikus és hazai egyaránt) egyede megcsodálható. Az arborétum mellett fut az Alsóföki patak.

A Tavasz utcával szemben, a Széna sorra vezető kis út mellett egy kanyargós út vezet a zöldterületre, ahol az arborétum bejárata van.

9. Dunaújvárosi gyurgyalag-fészkelőtelep | J7
Dunaújváros | 2004 óta védett | 8,3397 hektár

A Dunasor felőli részen meredek löszteraszokat láthatunk, ide lépcsők visznek le, délkeleten az ártéri erdőfolt felé kerülve betonút visz le. A teraszokon kaszált füves utak vezetnek, a meredek falakon bokrok és a lőszgyep fajai élnek. A terület északnyugati részén van egy nagy füves domb, ott található a fő gyurgyalag-költőtelep, ahol 2013-ban 11 pár madár fészkelt.

A Dunasor Hangulat és Holdfény utcák által közrefogott szakaszán van egy kis út, mely kivisz a Duna felé, egy kis park úthálózatához. Innen a Dunához közelebbi útjain már megtaláljuk az első védettséget jelző táblát.

10. Etyeki Természetvédelmi Terület | H2
Etyek | 2006 óta védett | 20,4683 hektár

Az Etyeki-vízfolyás mentén kialakított halastórendszer déli részén nagyobb összefüggő nádas helyezkedik el. A területen horgászati hasznosítás folyik. Vöröshasú unka, mocsári teknős, törpegém, bölömbika, barna réthéja, eserregő nádiposzáta, nádi tücsökmadár, függőcinege és nádi sármány talál itt élőhelyet.
Az Etyeket Herceghalommal összekötő úttól északra, az Etyeki-vízfolyás mentén található.

11. Fehérvárcsurgói Kastélypark | C4
Fehérvárcsurgó | 1976 óta védett | 43,7621 hektár

A védett területen helyezkedik el az Ybl Miklós által tervezett műemlék jellegű Károlyi kastély komplexum és az azt körülvevő parkterület. Kiemelkedő értéket képviselnek a parkban található idős, illetve ritka faegyedek (kocsányos és kocsánytalan tölgy, platán, vérbükk, japán császárfa, fekete, erdei- és lucfenyő). A parkban egy kb. 1,5 hektáros dísztó is van.
A park a Dózsa György utcáról nyíló főkapun keresztül közelíthető meg.

12. Észak-Vértes Természetvédelmi Terület | D–E2
Gánt, Szárliget, Szár | 1994 óta védett | 805,9732 hektár

Magyarország legnagyobb egybefüggő helyi jelentőségű védett természeti területe a közel 6500 ha-os Észak-Vértes TT. Három Fejér megyei (Szár, Szárliget, Gánt), három Komárom- Esztergom megyei önkormányzat (Tatabánya, Vértesszőlős, Vértessomló) és a Pro Vértes Közalapítvány összefogásával 1994-ben jött létre.
Mozaikos szerkezetű, többségében összefüggő erdőterület. A rengeteg kisebb völggyel tagolt hegyvidéki élőhelyen a Vértes Erdő Zrt. erdőgazdálkodik. A terület körbevészi Vértesozorma és Vértesztes települések.

A déli szárazabb kitettségű területeken leginkább karsztbokorerdők találhatók molyhos tölggyel, illetve cseres tölgyesekkel. Az északi kitettségű kicsit csapadékosabb területeken a bükk, a gyertyán és a hárs az uralkodó. Az erdőgazdálkodás hatására a terület arculata folyamatosan változik. Ezek az erdészeti tevékenységek csekély mértékben érintik a természeti értékeket.

A gyepterületek leginkább a kiemelkedő sziklásabb részeken találhatók, ezeket többnyire a vadállomány és a természet erői formálják. A hegység alapkőzete dolomit, mely mállása során folyamatosan aprózódik így nem tud felső talajréteg kialakulni, ezért sok védett növény számára kedvező dolomit sziklagyepek borítják a felszínt. A területet több turistaútvonal szeli keresztül, amelyek bemutatják a Vértes természeti értékeit és kultúrtörténeti látnivalóit. 2005-ben az országban elsőként kapta meg a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány kezdeményezésére a Natúrpark címet Vértesi Natúrpark néven. A Natúrpark területén található települések, szervezetek, egyesületek szoros összhangban dolgoznak egyült a tájképi, kultúrtörténeti és természeti értékek megőrzéséért és szerteágazó formában ismertetik meg az ide látogatókkal az értékeket.

Tatabányáról az 1-es főúton haladunk Bicske felé. A Birkacsárdánál jobbra kanyarodunk egy aszfaltos útra. Kb. másfél km után egy erdészeti sorompónál van a terület bejárata. Szár felől szintén az 1-es főúton kell tartanunk Tatabánya felé, majd 2 km után található egy erdészeti terv út, ahonnan a terület szintén megközelíthető. Gánt felől rá kell térnünk a Csákvárt és Oroszlányt összekötő országútra, majd kb. 800 méterre jobbra Vértoskozma felé letérünk. Ekkor az Észak-Vértes TT. legdélebbi határát érhetjük el. Környéről Vértessomlón keresztül haladva Várgesztesre érünk. Ennek a településnek bármelyik utcájáról megközelíthető a terület.

13. Burokvölgyi Őserdő Természetvédelmi Terület | B4
Isztimér | 1995 óta védett | 1276,9797 hektár

A védett terület a Bakonya jellemző középhegységi erdőtársulások és a kiemelkedő értéket képviselő, háborítatlanul megmaradt szurdokerdők megőrzését szolgálja. Ezen erdőtípusok megtartásával biztosítható, hogy fennmaradjanak az életlehetőségei azoknak a ritka – sok esetben reliktum – növény- és állatfajoknak melyek most jellemzik a területet. Egyedülálló geológiai értéket képviselnek a szurdokvölgy és a dolomit kőzetben általában ritkán kialakuló, de a területen nagy számban található barlangok és más karsztjelenségek.
A területen több védett faj is megtalálható, mint például a cifra kankalin, a magyar gurgolya, a Szt. István-szegfű, a havasi cincér, a skarlátbogár, a csíkos medvelepke, a darázsolyv és a kispatkósorrú denevér.
A Várpalota-Tés összekötő úttól Királyszállás felé letérve és mintegy 2 km-t haladva érhető el a védett terület északi része.

14. Vörösmarty Emlékműzeum parkja | G4–5
Kápolnásnyék | 1980 óta védett | 2,4163 hektár

A Vörösmarty emlékházának bejáratához vezető utat a kaputól öreg bokrétafák szegélyezik, tekintélyes fasort alkotva (20 db kb. 50 cm törzsátmérőjű vadgesztenyefa). A fák alatti kis táblácskákon a költő műveiből olvashatunk 11 természetről szóló idézetet.
A parkban még hatalmas feketefenyő, hegyi juharfák, fiatal májusfák, díszbokrok, és rózsák találhatók.
A 7-es úton Velencétől Kápolnásnyék felé a híd alatt áthaladva az első lehetőségnél jobbra kanyarodás után érünk a múzeum bejáratához.

15. Szárhegy | D6
Kőszárhegy | 2006 óta védett | 17,8808 hektár

Valójában nem egy hegyről van szó, hanem egy olyan hegyvonulatról, amit két egymásba olvadó hegy alkot: a Somlyó-hegy és a Szár-hegy. A területen olyan

különleges „kristályos mészköveket" találhatunk, melyek az egész országban csak itt fordulnak elő. Különlegessége abban rejlik, hogy találhatók benne ősmaradványok. A mészkő karsztos üregeibe mosódtak be gerinces állatok csontjai (főként apró gerincesek, kisemlősök), melyeknek kora 6 000 000 évre tehető. Ez országos viszonylatban is kiemelkedő lelet. Előfordulnak benne továbbá gazella, kardfogú tigris és elefántmaradványok is. A Szárhegyet helyenként még ősállapotban lévő mészkő/dolomit sziklagyep és töredékes karsztbokor-erdő borítja.

A Fő utcáról a hegy felé futó Tünsics utcáról közelíthető meg a védett terület.

16. Tóhelydomb | Magyaralmás | D4
1999 óta védett | 20,9451 hektár

A Tóhely-domb és környéke része annak a Vértes déli lábánál végighúzódó előhely láncolatnak, amely a Zámolyi-medence legértékesebb füves előhelyeit foglalja magába. A terület egyik legfőbb értéke a Magyaralmás községhatárban található egyik legszebb természetközeli sziklagyep. Uralkodó a dolomit és a lösz, ezt jelzi a helyenként előbukkanó selymes boglárka, árvalánhaj és len fajok. Külön kiemelendő, hogy a területen együttesen van jelen az ezüst aszott és a szalmagyopár. A dolomit sziklagyepek jellemző tavaszi virágzóne is megtekinthető e kis maradvány-előhelyen. Fontos a korábban a gyepen élő kis ürgekolónia is, amely több ragadozó-madárnak (például parlagi sasnak) a táplálékát képezheti. A hűllők a közeli kigyászölyvnek, a nagy testű rovarok pedig a kabasólyomnak jelentenek zsákmányt.
A csodálatos kilátás miatt a területet gyakran látogatják kirándulók és iskolás csoportok.
A 8t-es főúton Söréden át Csákberény felé haladva a falutábláról kb. 800 m-re jobbra egy földes út vezet a területre. Kb. 400 m után érjük el.

17. Mezőszilasi helyi védett terület | E8
Mezőszilas | 2004 óta védett | 486,5438 hektár

A terület a Bozót-patak, illetve a hozzá keletről kapcsolódó oldalvölgyek természetközeli lösszgyepek, mocsarak, nádasok, vegyes erdőállományok összessége. Megfigyelhetünk itt bölömbikát, törpegémet, barna réthéjat, kékbegyet, gyurgyalagot, vidrát, vízidenevért és szürke hosszúfülű denevért is.
A település területén keresztül húzódó Bozót-patak mentén került kialakításra a védett terület, megközelítése a patakot keresztező utak mentén több helyen lehetséges.

18. Móri-víz és környéke | C3
Mór | 2009 óta védett | 120,2479 hektár

A hajdan szabályozatlan vízfolyás területe napjainkra kb. 51%-kal csökkent, de ez a mocsaras terület megmaradt természetes állapotában és az elővíllig számára élő-, szaporodó-, búvó és táplálkozóhely.

19. Vajal-forrás és környéke | C3
Mór | 2009 óta védett | 0,8571 hektár

A mélyen fekvő terület természeti értékét a különleges alakú és száz évnél idősebb néhány példány őshonos szürke nyár adja.

A Csókakő útról 400 méter után balra letérve egy földes útra, majd 200 méter után jobbra kanyarodva érjük el (300 méter után) egy nagyobb kultúrtáj elején a forrást és környező kis nádas vidékét a jellegzetes szürke nyár ral.

20. Nádasdladányi Kastélypark | C5
Nádasdladány | 1975 óta védett | 0,8571 hektár

A Nádasdy-kastélyt körülvevő, az 1870-es években kialakított park egy angolkert. A parkban számos nagytermetű, idős faegyed található (páfrányfenyő, mocsári ciprus, vérbükk, törökmogyoró, tiszafa, fekete dió). A park szervesen kapcsolódik a kastélyhoz, benne mintegy 1 hektáros dísztó került kialakításra.
A Nádasdladány-Jenő összekötő útról nyíló Kastély úton érhető el a park.

21. Pázmándi Kvarcitsziklák | G4
Pázmánd | 1978 óta védett | 13 hektár

A Velencei-hegység sziklaalakzatai között, a gránitban lezajlott utóvulkáni hidrotermális tevékenység hatására alakultak ki ezek az igen kemény, egyedi hidrokvarcit formák.
A terület elsősorban földtani szempontból érdekes.
Pázmándra Kápolnásnyék felől a 8117 sz. közúton érkezve, közvetlenül a településtábla után induljunk balra fel a hegyre, hogy elérjük a területet a piros jelzésű túraútvonalon.

22. Pázmándi-Stáció | G4
Pázmánd | 2008 óta védett | 10,4983 hektár

A stáció már az 1796-os Canonica Vistatió is említi. Építtetője Kempelen Nepomuki János, a pázmándi uradalom birtokosa volt. A fenyvesen át vezető út

mellett találjuk a fehér kereszteket, majd egy rövid, de meredek cserjésen átbújva jutunk fel a hegytetőre a Hármas-kereszthez.
Népszerű kirándulóhely, ami elsősorban a kvarcitsziklák közelségének és a jelzett túraútvonalnak köszönhető.
A Kossuth utcán haladva bal oldalon találjuk a Zsidókő-hegyre vezető kálváriát.

A területen többek között az alábbi védett növényfajokat találhatjuk meg: hússzínű ujjaskosbor, mocsári kosbor, réti iszalag, szibériai nőszirom, kisfészkű aszat, agárkosbor és a fehér zászpa.
A 81-es főúttól két irányból lehet megközelíteni. Bodajk felől a vasúti sínen átérve jobbra kanyarodva érünk a terület alsó feléhez. Mórról Bakonycsernye felé haladva a régi TSZ telep udvarán keresztül egy földúton haladva jutunk a terület felső részére.

Rácalmáson a Jankovich Miklós köz 1. szám alatt található a Jankovich-kúria.

25. Sárosdi-Kápolnakert | G6
Sárosd | 2008 óta védett | 0,7561 hektár

Nagy, idős, többségében őshonos fák állnak a parkban kevés bokorral. Találhatunk itt egy világháborús emlékművet is, a terület mögött pedig egy kápolna helyezkedik el. A területen láthatunk erdei pintyet, nagy fakopáncsot, fekete rigót és csícsórkét.
A kert a falu középpontjában található a Szabadság téren.

Alcsútdoboz felől beérve a településre az első utcán (Kossuth utca) jobbra fordulunk, s ezen az úton érjük el a Vári-víz menti réteket.

23. Rácalmási Duna-ág | J6
Rácalmás | 2005 óta védett | 138,4844 hektár

Többnyire természetes állapotú puhafa ligeterdők borítják a területet, ezek néha nemes nyárasokkal,

magaskórósokkal, rétekkel váltakoznak. Az emberi jelenlét (horgászok, csónakázók, kirándulók, motorosok) ellenére, sok védett fajtal találkozhatunk itt, olyanokkal mint például a barátposzáta, a zöld küllő, a citromsármány, az őszapó, az ökörszem, a rövidkarmú fakusz, a kis színjátszólepke, az atalantalepke és a fűrge gyík.

A területet érdemes Dunaújváros (Üdülő sor) vagy Kulcs felől megközelíteni.

24. Rácalmási Jankovich-kúria | I–J6
Rácalmás | 2005 óta védett | 4,8239 hektár

A kúriát körülvevő gondozott park nem természetes élőhely, de idős fákban gazdag, amelyek otthont adnak az énekes rigónak, a feketerigónak, a zöldikének a nagy fakopáncsnak a barátposzátának, a csícsórkének és a mezei verébnek.

Rácalmáson a Jankovich Miklós köz 1. szám alatt található a Jankovich-kúria.

26. Kastélypark | D5
Sárszentmihály | 1977 óta védett | 23,1348 hektár

Az 1870-es években épített angolgót stílusú Zichy kastély és az azt körülvevő angolpark elsősorban dendrológiai értékei miatt tekinthető értékesnek. A park idős faegyedei közül kiemelhetők a páfrányfenyő, a piramistölgy, az amerikai vörösfenyő, a mezei juhar és a vérbükk.
A kis télizőld tömegesen fordul elő a területen, de láthatunk itt fekete harkályt, balkáni fakopáncsot és tövisszúró gébicset is.
A Fő útról nyíló Kastély utcán keresztül közelíthető meg a park.

27. Gyapjaszsák és környéke | F4
Sukoró | 1975 óta védett | 2,2076 hektár

A Gyapjaszsák hatalmas gránittömbje jól kiemelkedik a többi gránitsziklák közül. A területet gyep borítja. Találhatunk itt fülemülét, széncinegét, feketerigót, zöld küllőt és lábatlan gyíkot is.

Velencétől Sukoróra beérve a kanyar után rögtön jobbra fordulunk, ahol táblák mutatják az utat a Gyapjaszsák felé. Kb. 700 méter után, a hegy tetején találjuk meg a területet.

28. Meleg-hegyi gránitsziklák | F4
Sukoró | 1951 óta védett | 285,3877 hektár

A Velencei-tótól északra elhelyezkedő terület legmagasabb pontja a 352 m magas Meleg-hegy. Fő tömegét gránit alkotja. Egyik legrégebbi hegységünk állása során keletkező murvás rétegből gömbölyded, nagyméretű gránittömbök állnak ki. Geológiai adottsága és az ezen kialakuló élővilága egyedülálló az országban. Találhatunk itt őszi füzértekercset, magyar kőhúrt, magyar zergeviráglt, fekete kökörcsint, turbánliliomot, valamint zöld gyíkot, rézsiklót, lábatlan gyíkot, hollót, héját, karvalyt, zöld és szürke küllőt is.
Nadap központjában a Haladás útról a Sukorói útra térve, majd a piros turistajelzésen haladva tudjuk bejárni a területet.

29. Cifrakert | D5–6
Szabadbattyán | 1979 óta védett | 7,9169 hektár

A Nádor-csatorna és a Malom-csatorna között a XIX. században telepített parkban kiemelt értéket képviselnek az idős, nagytermetű platánfák. Ezeken a famatuzsálemeken található jelenleg Fejér megye legnagyobb vetési varjú telepe. A parkban egy kisebb díszto, illetve sétaút hálózat került kialakításra.
Az Iskola utcáról nyíló sétaúton haladva a Malomcsatornán található hídon érhető el a terület.

30. Sósi-ér | F2
Szár | 2003 óta védett | 88,2398 hektár

A Sósi-ér Szár és Szárliget között ered. A falu északi részén időszakos vízfolyás, míg a településtől délre a befolyó rétegvizeknek köszönhetően állandó jellegűnek tekinthető. A patak mentén kisebb bokorfüzesek, facsoportok, kisebb-nagyobb nádas foltok találhatók. A Kálvária-domb árvalányhajas dolomit sziklagyep, melynek egyben helyi kegyeleti jelentősége is van.
A vízfolyás menti területek az Újbarok-Szár összekötőútról, illetve az 1-es számú műútról közelíthetők meg.

31. Csalapusztai tájképi kert | E4–5
Székesfehérvár | 1983 óta védett | 18,6698 hektár

A XIX. sz. második felében épített kastély köré tájképi parkot telepítettek. A felújításra szoruló kastély előtt egy nagy füves tisztás található, szélén kisebb nagyobb facsoportokkal. Egyes fák kora a 100 évet is meghaladja. Fajösszetételük változatos, egy részük honos fafajokkal ültetett, találhatunk kosánsyos tölgyet, virágos kőrist, hársfákat, juharokat, keleti tuját és fekete fenyőt. A kert és a Császár-patak között náddal benőtt csónakázótó található.
A parkban található kastély magántulajdonban van, a terület nem látogatható.

32. Sós-tó | E5
Székesfehérvár | 1999 óta védett | 91,7278 hektár

A terület változatos, többféle élőhely található itt, amelyek közül a gyepek, rétek, vizes-mocsaras élőhelyek számítanak természetvédelmi szempontból érté-

kesebbnek. Amikor a Sós-tó vízszintje magas, a vízimadarak nagyobb számban fordulnak elő. Találhatunk itt kis vöcsköt, üstökösrécét, barátrécét, cigányrécét, szárcsát és cserregő nádiposzátát, nádirigót, nádi tücsökmadarat is.

A Csíkvári út felől, vagy a Szárcsa utca-Sárkereszturi út felől közelíthető meg.

33. Tabajdi Alsó-Felsőrét | G3
Tabajd | 2005 óta védett | 168,0804 hektár

A Vári-völgyben fekvő terület a Vári-vizet és a partján található nagy kiterjedésű, összefüggő réteket foglalja magába. Fontos ökológiai folyosó és ragadozó madarak (kerecsensólyom, parlagi sas) táplálkozó helye.

Alcsútdoboz felől beérve a településre az első utcán (Kossuth utca) jobbra fordulunk, s ezen az úton érjük el a Vári-víz menti réteket.

34. Tabajdi-Kásaföző | G3
Tabajd | 2005 óta védett | 87,1931 hektár

A terület változatos: zárt száraz gyepek borított löszdombok, galagonyák, akácerdő foltok, valamint

a Vári-völgyre jellemző kis folyóvizek, nádas, reketytyés sáv, erdei tó is található itt. A terület ökológiai folyosó, ragadozó madarak (darázsölyv, kígyászölyv) táplálkozó helye.

A Dózsa György utcában kb. 1,5 km-t haladva baloldalon találjuk a természetvédelmi területet jelző táblát. Ha egyenesen haladunk tovább az aszfaltúton, akkor Bélapapusztát érjük el.

35. Madárcseresznyés út | F4
Vereb | 2010 óta védett |
Egy földút két oldalán 90 db, 50-70 cm átmérőjű osztrák fenyő álló, mesébe illő, odvas fasor fogad minket, boltívszerűen az út felé hajolva. Az út két vége erdőben folytatódik.

A Petőfi Sándor utca vége után, a szántóföldön egy erdőfolthoz érve jobbra visz az út. Az első lehetőségnél balra elfordulva, majd az erdőből kiérve a területhez érünk.

36. Jordán Parkerdő | Csókakő | C3
1992 óta védett

37. Ürge-hegy | F2
Szár | 2003 óta védett

38. Batthyány-kastély parkja | G2
Bicske | 2011 óta védett | 12,9391 hektár

A ma gyermekotthonként működő Batthyány-kastély tájtörténeti kertjében számos idős, nagytermetű fa egyed, valamint egy közel 300 méter hosszú kettős fasor is található. Fekete harkályt és balkáni fakopáncsot is láthatunk a parkban.
A park a Kossuth utcáról nyíló főbejáraton közelíthető meg.

39. Dégi Festetics-kastélypark | E8
Dég | 2011 óta védett | 286,804 hektár

A Dégi Bozót-patak TT és a Dégi Kastélypark TT összevonásával és bővítésével létesített védett terület.
A Festetics-kastély környezetében kialakított, történeti kertként is védett, nemzetközi rangú kastélypark kertépítészeti, kerttörténeti értékeinek megőrzését szolgálja a védett terület. Külön értéket képvisel a patakon kialakított törendszer, a mesterségesen létesített szigeten található ún. Hollanház. Az angolpark kialakítása során részben megőrzésre kerültek a térség természetes lösztölgyes maradványai is. Találhatunk itt vöröshasú unkát, törpegémet, egerészölyvet, fekete harkályt, karvalyoszátát, vidrát, vízi denevért, szürke hosszúfülű denevért és pisze denevért is.
A települési központjából a Hunyadi János úton haladva érhető el a kastély és a park területe.

40. Soponyai Bagolyfüves TT | E6
Soponya | 2008 óta védett | 2,3409 hektár

A kaszálóréten mintegy 10 000 bagolyfű található, ami országos viszonylatban is kiemelkedőnek tekinthető.
A Szabadbattyán-Sümontornya összekötő úton a település északi határában, közvetlenül a műút mellett helyezkedik el a terület.

41. Soponyai Kastélypark TT | E7
Soponya | 1978 óta védett | 37,3067 hektár

A XIX. században Pollack Mihály által tervezett klasszicista stílusú kastély parkját alkotó cserje és fafajok kora, esztétikai összhatása indokolja annak megőrzését. A parkban található ritkább fafajok: a vérbükk, a vasfa, a platán, a vadgesztenye, a méretes hegyi juharok és a kocsányos tölgy. A területen tömeges a télmemető, a hóvirág és a májvirág előfordulása.
A Szabadbattyán-Sümontornya összekötőúton a település déli határában a Dózsa György utcáról közelíthető meg a terület.

Kiadta: Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány
www.provertes.hu
A helyi jelentőségű természetvédelmi területek felmérését elvégezte:
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Szerkesztette:
Haraszthy László, Karsa Dóra, Schmidt Hajnalka
Fotók:
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Grafikai tervezés, nyomdai előkészítés és kivitelezés:
Pharma Press Nyomdaipari Kft.
1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.
www.pharmapress.hu
Papír: 115 g műnyomó
Példányszám: 10 000 db
A kiadvány az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" projekt keretében, a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.
2013. október

FEJÉR MEGYE HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEI

Fejér megye helyi jelentőségű védett természeti területeinek ökológiai felmérése a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány koordinálásával, az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" projekt keretében, a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.
www.provertes.hu

Svájci hozzájárulás
Az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" című projekt a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.